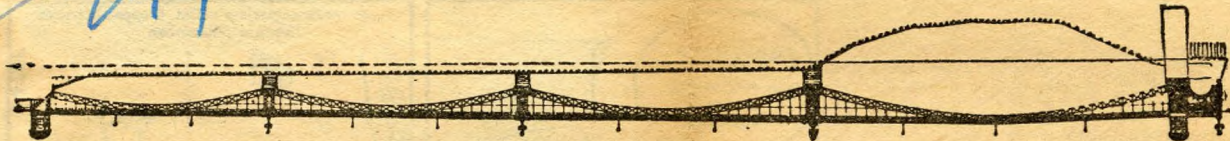

LOBOGÓ

244
1962 JUN 6

Feketeházy János pályanyertes terve. E terv alapján épült meg a szegedi közúti híd

Két nagy hidászunk születésének 120. évfordulójára

Kherndl Antal és Feketeházy János a magyar hidépítés első hőskorának voltak kimagasló, hazánk határain túl is ismert és nagyrabecsült mesterei.

Kortársak voltak a szó legszűkebb értelmében. Bár együtt nem dolgoztak sohasem, mégis csodálatosan egészítik ki egymást. Kherndl zseniális elméleti ember, műegyetemünk első hidász-professzora, a grafosztatika egyik úttörője, Feketeházy a ragyogó konstruktor, akinek szinte vérében volt minden, amit az acélszerkezettel kapcsolatban egy mérnöknek tudnia kellett.

Mire felépül az új Erzsébet-híd, már bizony két évtizede lesz, hogy nélkülözzük a régit, melyet oly sokszor megcsodáltunk s melyre joggal voltunk büszkék. Kecsés alakja, nemes arányai rabul ejtették a laikust is, műszaki szépsége megragadta és lelkesítette a szakembert. Azt azonban kevesen tudták, hogy e pompás alkotás mögött, valahol a közvélemény reflektorfényén kívül, egy halkszavú, szerény tudós is áll: **Kherndl Antal**. A hídfőknél elhelyezett emléktáblák a királytól az építésvezetőig sokakról megemlékeztek, de az ő neve nem került oda. Pedig ő volt, aki e párját ritkító remekművel kapcsolatosan megteremtette az elméleti alapot, a „*többnyílású merevítőgerendával bíró függőhidak elméletét*”. Elnöke volt annak a bírálóbizottságnak is, amely a híd tervezésére kiírt nemzetközi pályázaton befutott műveket elbírált. Hogy jól döntött, nem kell bizonyítani.

A felvidéki Zseliz községben (Bars vm.) született 1842. máj. 10-én. Budán, Karlsruheban, majd Zürichben tanult.

25 esztendőskorában már „nyilvános rendes tanár” műegyetemünkön, és ott 47 évig volt tanácskezes.

Több egyetemnek volt díszdoktora, levelező, majd rendes tagja a Magyar Tudományos Akadémiának. Elvi irányítóként ott találjuk a „Fővámtermi Dunahíd” (1894–96) (Szabadság-híd) és az „Eskütermi Dunahíd” (1901–03) (Erzsébet híd)

építésénél, majd a Lánchíd átalakításánál (1914).

Tudományával iskolát teremtett, mérnökhallgatóink ma is — sok évtizeddel halála után — számos dolgot tanulnak még úgy, ahogy ő azt lefektette. Néhány még élő tanítványa ma is rajongó szeretettel emlékezik vissza rá, az elmélyült

Feketeházy János hidász-mérnök, aki a fenti Eiffel-építette szegedi közúti Tiszahídot és a budapesti Szabadság-hídat tervezte

tudósra, a hihetetlenül szerény, brökké segítőkész, megértő és melegsívű emberre.

Kedves Olvasó! Ugye sétált már át a Szabadság-híd északi gyalogjáróján? Ha igen, akkor bizonyára találkozott a pilonokon elhelyezett emléktáblákkal, és azok első sorában Feketeházy János nevével.

Ő volt az, akinek terve a nemzetközi pályázaton 60 pályamű közül — megelőzve több tucat külföldit is — elvitte a pálmát. Nevét

ekkor már Európa-szerte ismerték. A világhírű francia Eiffel-cég Feketeházy tervével nyerte meg a szegedi közúti Tisza-hídra kiírt pályázatot, mozdonyfordítóköröngjait számos állam vasúttársasága átvette, nála rendelt hadihídterveket a monarchia és a cári Oroszország egyaránt, híres forgóhídját Fiumében pedig szenzációként ünnepezték.

Feketeházy tervezte az első déli összekötő és a komáromi közúti Duna-hídat, a szolnoki és poroszlói Tisza-hídat, a nagyváradi Sebes-Körös-hídat és a régi győri Rába-hídat is. Kisebb vasúti hidakból pedig 25 esztendőskor vasúti mérnöki működése alatt (1867–1892) annyit, hogy ezek számát ma már meg sem lehet állapítani. Ugyan ki gondol arra a Keleti pályaudvar csarnokának zsongó forgatagában, a Közgazdaságtudományi Egyetem palotájának csendjében vagy a muzsika fellegvárában az Operaházban, hogy felettük a nagy magyar mérnök-alkotta acél-tetőszerkezet áll időt, és visel terhet megbízhatóan és rendíthetetlenül.

Anyagi gondjai nem voltak, díjnyertes pályaműveikért óriási összegeket kapott (a „Fővámtermi Duna-híd” tervéért pl. 20 000 koronát), „hivatalos elismerésben” azonban nem volt része szinte soha. Mindössze MÁV főmérnöki rangig vitte. Idős korában maga mondta, hogy nyugodtan tekint vissza életútjára, mert hazájának mindig buzgó és fáradhatatlan munkása volt, s kis fizetése, alacsony rangja ellenére is sokat és maradandót alkotott.

Ő is felvidéki volt. Vágsellyén született Nyitrában 1842. május 17-én, egy baleset következményeként ott érte a halál is 1927 őszén.

Nem kereste az érvényesülést soha. Sokan hitték például, hogy az Eiffel-építette szegedi Tisza-hídat Eiffel is tervezte. Ő csak mosolygott. A legritkábban tiltakozott az ellen, ha „elfelejtették”. A Ferenc József-híd ország-világra szóló megnyitó ünnepségére el sem ment.

Faber Miklós
műsz. egyet. tanársegéd